

FORVALTNINGSREVISJON

Arbeidsmiljø Hjemmetjenesten

PROSJEKTPLAN

Verdal kommune

November 2023

FR 1274

1 SAMMENDRAG AV PROSJEKTPLAN

Problemstilling	<p>Har hjemmetjenesten i Verdal kommune et forsvarlig arbeidsmiljø, ut fra følgende faktorer:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Forebyggende HMS-arbeid<ul style="list-style-type: none">○ Trygt yringsklima○ Ansattes bruk av avvikssystemet○ System for varsling2. Ansattmedvirkning<ul style="list-style-type: none">○ Involvering av tillitsvalgte○ Involvering av verneombud○ Dialog mellom leder og ansatt3. Bemanning (besvares beskrivende) <p>Aktuelle punkt kan være:</p> <ul style="list-style-type: none">○ Utforming av arbeidslister○ Sykefraværsutvikling○ Vikarbruk○ Turnover
Kilder til kriterier	<ul style="list-style-type: none">- Lov om kommuner og fylkeskommuner (Kommuneloven)- Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven), med tilhørende forskrifter- Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven)- Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten- Veileder til forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten

	<ul style="list-style-type: none"> - Forskrift om kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene for tjenesteyting (kvalitetsforskriften) - Veileder til forskrift om kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene for tjenesteyting - Veileder til forskrift om kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene for tjenesteyting - Intern dokumentasjon relevant for hjemmetjenesten i Verdal kommune
Metode	Forvaltningsrevisjonen vil gjennomføres gjennom intervju med nøkkelpersoner i organisasjonen. Revisjonen vil dessuten gjennomgå system og dokumentasjon i kommunen som er relevant for problemstillingene, samt gjennomføre en spørreundersøkelse blant de ansatte i hjemmetjenesten.
Tidsplan	<ul style="list-style-type: none"> • 400 timer • Levering til sekretær 21.05.24
Prosjektteam	Oppdragsansvarlig revisor: Eirik Gran Seim Prosjektmedarbeider: Merete M. Montero Styringsgruppe: Tor Arne Stubbe & Mette Sandvik
Uavhengighetserklæring	Ingen av de involverte revisorer vil få habilitetsproblemer ved gjennomføringen av prosjektet. Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors uavhengighetserklæring er vedlagt prosjektplanen.
Kontaktperson Verdal kommune	Kommunedirektør Geir Olav Jensen eller den som kommunedirektøren delegerer

1.1 Bestilling og bakgrunn

Kontrollutvalget har tidligere (25.11.19, sak 39/19) bestilt en undersøkelse av arbeidsmiljøet og tjenestetilbudet i hjemmetjenesten i kommunen. Bakgrunnen for denne bestillingen var

saker i media samt henvendelser fra ansatte i hjemmetjenesten, herunder verneombud og hovedverneombud, vedrørende kritikkverdige forhold i hjemmetjenesten. Det har blitt pekt på høy arbeidsbelastning, for lav grunnbemanning samt avvik og feilmedisinering i tjenesten.

Revisjonens undersøkelse ble satt på vent, fordi Arbeidstilsynet samtidig utførte et tilsyn av arbeidsmiljøet i hjemmetjenesten distrikt Vinne. Dette tilsynet ble ferdigstilt i mai 2020, og ifølge Arbeidstilsynet har kommunen utført de tiltakene som arbeidstilsynet anbefalte. Arbeidstilsynet her derfor avsluttet saken.

Kontrollutvalget bestilte i møte 25.10.21, sak 33/21 en ny forvaltningsrevisjon av hjemmetjenesten i Verdal kommune, og rapporten for dette prosjektet (FR1107 Hjemmetjenester) ble levert høsten 2023. Denne forvaltningsrevisjonen undersøkte i henhold til den vedtatte prosjektplanen primært internkontrollsystemet i hjemmetjenesten, og ikke arbeidsmiljøet, fordi temaet arbeidsmiljø var blitt undersøkt av arbeidstilsynet.

I arbeidet med rapporten FR 1107 Hjemmetjenester kom det frem at det blant ansatte i kommunen er ulike syn på hvorvidt arbeidsmiljøbelastningen er blitt bedret etter arbeidstilsynets tilsyn i 2020. Dette til tross for at arbeidstilsynets pålegg er blitt gjennomført.

Rapporten fra FR1107 ble behandlet i kontrollutvalgets møte 28.08.23. Kontrollutvalget ønsket samtidig å bestille en ny forvaltningsrevisjon som blant annet undersøker arbeidsmiljøet i hjemmetjenesten. I bestillingen heter det:

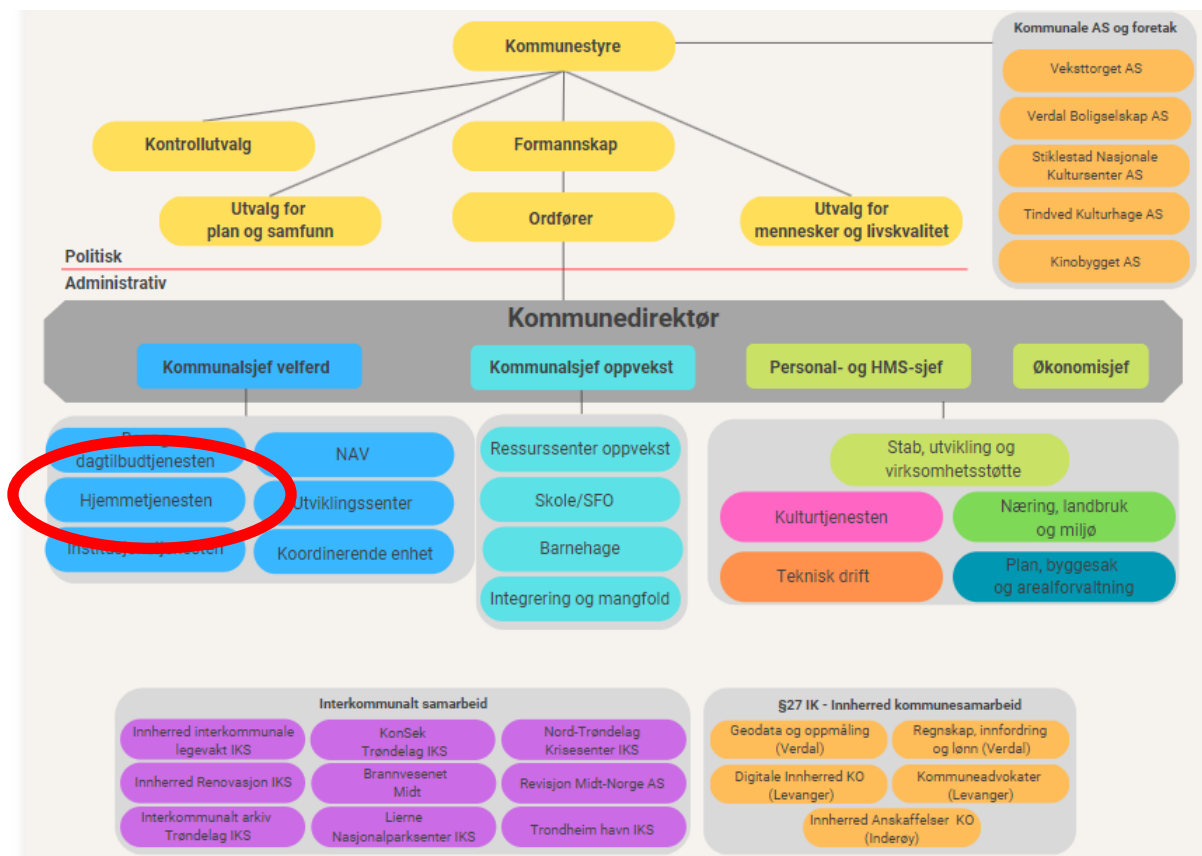
«Det er gjort følgende vedtak i saken:

1. Kontrollutvalget tar rapporten til orientering, og ser med bekymring på utviklingen i arbeidsmiljø, arbeidspress og HMS i hjemmetjenesten.
2. **Kontrollutvalget viser til det rapporten tar opp og ber revisor om en tilleggsbestilling der prosjektplan tar utgangspunkt i arbeidsmiljø, arbeidspress og HMS i hjemmetjenesten.**
3. Kontrollutvalget oversender rapporten som den foreligger til kommunestyret med følgende innstilling:
 - a. Kommunestyret tar rapporten til orientering
 - b. Kommunestyret ber kommunedirektøren følge opp rapportens konklusjoner og anbefalinger i kapittel 5, og rapportere skriftlig til kontrollutvalget innen utgangen av 2023.
 - c. Kommunestyret peker spesielt på:

- Bruk av avvik i forbedringsarbeidet
- Rutiner for involvering av brukere og pårørende
- Ros-analyser (rutiner og oppdatering)
- Utforming av målsettinger
- Arbeidspress og arbeidsmiljø»

1.2 Kommunens organisering

Hjemmetjenesten, som de øvrige helse- og omsorgstjenestene, rapporterer til kommunalsjef velferd.

Kilde: Verdal kommune

Hjemmetjenesten er organisert med en virksomhetsleder, stab med to ansatte, samt tre avdelingsledere og avdelinger fordelt på to lokaliteter.

2 PROSJEKTDESIGN

2.1 Avgrensing

Kommunens internkontrollsystem generelt, vil ikke undersøkes i denne forvaltningsrevisjonen, fordi dette er blitt undersøkt i forvaltningsrevisjon FR 1107 Hjemmetjenesten, som ble levert høsten 2023. Her ble blant annet avvikssystemet, og **ledelsens bruk av avvik til læring og forbedring** undersøkt.

I den kommende forvaltningsrevisjonen vil vi likevel undersøke **de ansattes bruk av avvikssystemet**, herunder blant annet om virksomheten tilrettelegger for å melde avvik på en tilfredsstillende måte.

Revisjonen vil ikke undersøke håndteringen av konkrete enkeltsaker som er meldt inn som varsling, derimot vil vi undersøke systemet som ligger til grunn for melding og håndtering av varslingsaker.

2.2 Problemstillinger

Har hjemmetjenesten i Verdal kommune et forsvarlig arbeidsmiljø, ut fra følgende faktorer:

4. Forebyggende HMS-arbeid
 - Trygt yringsklima
 - Ansattes bruk av avvikssystemet
 - System for varsling

5. Ansattmedvirkning
 - Involvering av tillitsvalgte
 - Involvering av verneombud
 - Dialog mellom leder og ansatt

6. Bemanning (besvares beskrivende)

Aktuelle punkt kan være:

- Utforming av arbeidslister
- Sykefraværsutvikling
- Vikarbruk
- Turnover

Kommentar til problemstillingene: Under møte i kontrollutvalget 30.10.23 kom medlemmene med innspill til hva som burde undersøkes i denne forvaltningsrevisjonen. En del av disse innspillene er tatt med som kulepunkter under problemstilling 3 ovenfor.

Problemstilling 3 vil undersøke bemanningen i hjemmetjenesten sett i forhold til de arbeidsoppgavene som de ansatte er forventet å utføre, da dette etter revisjonens syn er en egnet måte å belyse arbeidspresset i organisasjonen.

Det er ingen standarder som tallfester bemanning og arbeidspres i hjemmetjenesten, for eksempel hvor mange brukere som skal besøkes pr tidsenhet, eller hvor mange brukere det kan være pr ansatt. Denne problemstillingen vil derfor primært være beskrivende, altså at kommunen ikke måles opp mot krav i lov eller regelverk, men at det vi observerer, oppsummeres under «revisors kommentar»

2.3 Kilder til kriterier

- Lov om kommuner og fylkeskommuner (Kommuneloven)
- Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven), med tilhørende forskrifter
- Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven)
- Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten
- Veileder til forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten
- Forskrift om kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene for tjenesteyting (kvalitetsforskriften)
- Veileder til forskrift om kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene for tjenesteyting

Intern dokumentasjon relevant for hjemmetjenesten i Verdal kommune

2.4 Metoder for innsamling av data

Forvaltningsrevisjonen vil gjennomføres gjennom intervju med nøkkelpersoner i organisasjonen. Revisjonen vil dessuten gjennomgå system og dokumentasjon i kommunen som er relevant for problemstillingene, samt gjennomføre en spørreundersøkelse blant de ansatte i hjemmetjenesten.

Eirik Gran Seim

Oppdragsansvarlig revisor

Revisjon

Hovedkontor: Brugata 2, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidtnorge.no